

STUDII

PRELUCRAREA DATELOR PERSONALE
SENSIBILE INDIRECTE DIN DECLARAȚIILE
FISCALE PRIVIND CONFLICTELE DE INTERESE

DOI: 10.24193/SUBBiur.67(2022).4.1
Data publicării online: 31.05.2023

Juanita GOICOVICI*

Rezumat. Articolul examinează problematica procesării datelor cu caracter personal din categoria datelor sensibile indirecte din declarațiile privind conflictele de interese private, astfel cum a fost abordată această problematică în decizia CJUE pronunțată în 01 aug. 2022 în cauza C-184/20; decizia comentată a vizat interpretarea prevederilor art. 9, alin. (1) RGPD privind publicarea, pe pagina de internet a autorității publice responsabile cu colectarea și verificarea conținutului declarațiilor de interese private, a datelor cu caracter personal care, în manieră indirectă, pot servi la deconspirarea orientării sexuale și care, din aceste rațiuni, s-ar constitui într-o veritabilă categorie specială de procesare a unui set de informații subsumate conceptului datelor personale. Cazul a vizat compatibilizarea cu exigențele RGPD a prevederilor din legislația națională dintr-un stat-membru, relative la publicarea online a declarațiilor de interese private solicitate persoanelor care gestionează, în calitate de funcționari publici, finanțarea unor proiecte din fonduri publice; categoriile de declarații în cauză conțineau date specifice, care nominalizau ori devoalau identitatea soțului/soției, concubinului sau a partenerului de viață ori a persoanelor care prezentau grade de rudenie cu semnatarii ori cu soțul/soția

* Conf.univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca, e-mail: juanita.goicovici@law.ubbcluj.ro, <https://orcid.org/0000-0002-0050-4511>.

declarantului, cu care acesta este angajat în relații care ar fi putut alimenta posibile conflicte de interese.

Cuvinte-cheie: date personale sensibile, RGPD, declarații privind conflictele de interese, obligații legale, operator de date.

THE PROCESSING OF INDIRECT SENSITIVE
PERSONAL DATA FROM THE DECLARATIONS
OF CONFLICTUAL PRIVATE INTERESTS

Abstract. The paper examines the problematics of processing personal data from the category of indirect sensitive data included in the declarations of private interests, while analyzing the manner under which this issue was addressed in the decision of the C.J.E.U. from August 1st, 2022, in case C-184/20; the commented decision is significantly relevant for the interpretation of the provisions of Article 9, para. (1) GDPR concerning the publication, on the website of the public authority responsible for collecting and checking the content of declarations of private interests, of personal data which may indirectly disclose the sexual orientation of a natural person, and which therefore constitutes processing of special categories of personal data. The case concerned national legislation from a member-state, which rendered mandatory the online publication of documents from the category of the declarations of private interests; these declarations were collected from individuals engaged in upper management of public funds and were lodging name-specific data relating to marital relationship, the identity of a cohabitee, or life-partner, or to persons who are close relatives of the declarant, and which were considered liable to enhance the chances for a pre-existing conflict of interests.

Key-words: sensitive personal data, GDPR, declarations of conflictual private interests, legal obligations, data controller.

Cuprins

I.	Observații introductive.....	15
II.	„Datele fiscale sensibile”: contururile „contondente” ale unei noțiuni juridice	24
A.	Taxonomia datelor personale sensibile.....	24
B.	Imperativele stabilirii unor garanții specifice privind prezervarea drepturilor fundamentale, în contextul prelucrării datelor fiscale sensibile.....	28
III.	Meta-regula interzicerii (cu valoare de principiu) a prelucrării datelor sensibile și posibilele excepții	34
A.	Postularea unei prohibiții și „omiliile” acesteia.....	34
B.	Situațiile exceptate: fundamentele legale ale prelucrării datelor sensibile	39
IV.	Implicații conceptuale și practice ale principiului proporționalității prelucrării	42
A.	O cheie de lectură temperată: clarificări privind sfera materială a procesării „datelor sensibile”	42
B.	„Temelii surpate”: este necesară (teleologic justificată) publicarea <i>online</i> a declarațiilor de avere/privind conflictele de interese?	44
V.	Concluzii	47
VI.	BIBLIOGRAFIE:	50

I. Observații introductive

Forjată în jurisprudența recentă a CJUE, îndeosebi prin decizia pronunțată în cauza C-184/20¹, categoria „datelor personale sensibile indirecte” înglobează datele personale aparent neutre, cum ar fi datele fiscale dintr-o declarație publică privind conflictele de interese, dar pe suportul

¹ CJUE, [MC], O.T. c. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, cu participarea: Fondas „Nevyriausybių organizacijų informacijos ir paramos centras”, C-184/20 din 01.08.2022, rap.digit., ECLI:EU:C:2022:601, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0184#document1>.

căroră pot fi accesate informații sensibile privind viața privată a titularului, precum datele privind orientarea sexuală a persoanei vizate, relațiile maritale sau de concubinaj/parteneriat civil ș.a. Dacă, la origini, strict tehnic, astfel de informații fiscale inserate în declarațiile publice privind conflictele de interese nu reprezintă *per se* date personale sensibile, acestea pot deveni date sensibile „granulare” ori pot accesa indirect acest statut juridic aparte, prin conexiunile puternice pe care le prezintă cu date sensibile genuine, care vizează și afectează aspecte cruciale ale vieții private. Narativul acestor situații, precum și însuși conținutul dilematic al problematicilor juridice implicate decurg din necesitatea de a stabili borne juridice precise pentru obligativitatea divulgării publice a unor asemenea componente ale vieții private, contextul factual fiind cel conform căruia anumite reglementări din dreptul intern al unor state-membre ar institui obligativitatea *de plano*, pentru candidații la o categorie de funcții și demnități administrative, de a completa declarații fiscale privind conflictele de interese în care ar putea fi implicați și care ar atrage existența unor situații de incompatibilitate ori ar altera obiectivitatea derulării atribuțiilor și competențelor specifice respectivei funcții; astfel de declarații, al căror conținut ar fi accesibil integral publicului în general (nediferențiat), ar permite divulgarea indirectă a unor date personale sensibile, precum orientarea sexuală sau statutul marital al persoanei în cauză (de exemplu, completarea informațiilor privitoare la identitatea partenerului de viață, informații din care ar putea fi dedusă orientarea sexuală a semnatarului declarației fiscale privind conflictele de interese).

Antinomia „date ordinare – date sensibile” își regăsește seva în definirea prin antiteză a primelor prin raportare la ultimele, ca reprezentând o categorie reziduală (ceea ce nu reprezintă date sensibile sunt date personale uzuale sau ordinare), într-o definiție centripetă care încearcă să cuprindă în conținutul primei categorii majoritatea datelor cu caracter personal colectate

dinspre particulari și să restrângă implicit categoria datelor sensibile; debutând fie cu analiza obiectului acestora (date medicale, informații relative la elemente particularizatoare ale stării de sănătate, procesarea datelor genetice, scanarea trăsăturilor faciale, a retinei, a amprentei ori uzul altor date biometrice ș.a.), fie cu abordarea diferențiată a relațiilor sociale implicate (de exemplu, date privind afilierea sindicală, date privind afilierea politică sau religioasă²), această categorie de date este plasată, în privința operațiunilor de colectare și prelucrare, unui regim juridic care se conturează mai sever decât cel aplicabil datelor personale ordinare.

Latentă în dinamica aplicării dispozițiilor Regulamentului General (U.E.) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (în continuare RGPD), dihotomia „date personale uzuale – date sensibile” își extrage esența din limitările și rigorile suplimentare aplicabile procesării ultimelor, comparativ cu regimul juridic aplicabil prelucrării primelor³. Printre „locurile comune” revizitate de doctrina de specialitate se numără și acela că prelucrarea datelor personale

² Silviu-Dorin ȘCHIOPU, „Aspecte ale prelucrării datelor cu caracter personal care dezvăluie confesiunea religioasă”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor cu Caracter Personal*, n. 1 2020, pp. 71-77.

³ Juanita GOICOVICI, „Clauzele privind drepturile consumatorilor în contractele de servicii *cloud computing*”, *Revista Română de Drept Privat*, n. 2 2019, pp. 399-415.

sensibile⁴ este supusă unor rigori și exigențe considerabil mai accentuate⁵ decât cele incidente în general în privința prelucrării datelor personale uzuale, de unde și importanța unei *reductio ad minimum* în perimetrul acestei categorii de procesări⁶. Ce anume face ca datele personale prelucrate să fie „sensibile”, glisând dinspre categoria generală a datelor personale „uzuale”, către o categorie specială, este aptitudinea, ostensibil mai accentuată, în cazul

⁴ Catherine JASSERAND, „Legal Nature of Biometric Data: From ‘Generic’ Personal Data to Sensitive Data: Which Changes Does the New Data Protection Framework Introduce?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 3 2016, pp. 297-311, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/3/6>; Kärt PORMEISTER, „Informed consent to sensitive personal data processing for the performance of digital consumer contracts”, *Journal of European Consumer and Market Law*, vol. 6 n. 1 2017, pp. 17-23; Kärt PORMEISTER, Łukasz DROŹDŹOWSKI, „Protecting the Genetic Data of Unborn Children: A Critical Analysis”, *European Data Protection Law Review*, vol. 4 n. 1 2018, pp. 53-64, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2018/1/8>; Claudia QUELLE, „G.C. and Others vs. CNIL on the Responsibility of Search Engine Operators for Referring to Sensitive Data: The End of ‘Right to be Forgotten’ Balancing?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 5 n. 3 2019, pp. 438-447, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2019/3/21>; Bart VAN DER SLOOT, „Is Tax Data Sensitive Data?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 2 2016, pp. 262-265, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/2/22>; Tony KE, K. SUDHIR, „Privacy Rights and Data Security: GDPR and Personal Data Driven Markets” (July 5, 2020), online: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3643979>; Ciprian PĂUN, „Gestiunea informațiilor fiscale de către autoritățile fiscale în contextul Regulamentului GDPR”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor cu Caracter Personal*, n. 1 2020, pp. 126-137.

⁵ Nicolae-Horia ȚIȚ, „Considerații cu privire la comunicarea prin e-mail a actelor de procedură în procesul civil”, in *Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, seria Științe Juridice*, Tomul LXVI, Supliment 2020, pp. 197-212, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2020/2020_i_bis/13._t_it_acte_de_procedura.pdf.

⁶ Ciprian PĂUN, „Gestiunea informațiilor fiscale de către autoritățile fiscale în contextul Regulamentului GDPR”, *Cluj Tax Forum* n. 2 2019, pp. 85-93.

acestora, de a periclita dreptul la viață privată al persoanelor în cauză⁷, deconspirând elemente ale vieții private care le-ar putea vulnerabiliza⁸, plasându-le ulterior în postura victimelor unor discriminări, afectarea reputației, marginalizare profesională/socială sau afectarea relațiilor sociale, ca fapte facilitate de accesarea respectivelor informații.

Prin decizia pronunțată în 01 august 2022 în cauza C-184/20⁹ (având ca instanță de trimitere Tribunalul Regional Administrativ din Vilnius, Lituania), CJUE a reținut că prevederile art. 6, alin. (1), primul paragraf și alin. (3) RGPD, lecturate prin prisma dispozițiilor art. 7, 8 și 52, alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretate ca aplicabile în ceea ce privește condițiile de validitate în materia dispozițiilor din actele normative în vigoare în dreptul național care prevăd obligativitatea publicării online a documentelor din categoria declarațiilor de interese private pe care persoana fizică, beneficiară a unei finanțări fonduri publice sau care ocupă o poziție de conducere în cadrul unei organizații finanțate din fonduri publice, este obligată să o completeze; „incriminate”, cu privire la acest tip de publicare, sunt aspectele care se referă la date relative la identitatea soției sau a soțului, concubinului sau partenerului său de viață sau a persoanelor care sunt rude apropiate ale declarantului, persoane cu care menține relații din care ar putea emerge un conflict de interese (sau persoane cu care a încheiat

⁷ Mirela-Carmen DOBRILĂ, „Aspecte teoretice și jurisprudențiale privind respectarea GDPR la încheierea și executarea unui contract”, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice*, Tomul LXVII, Supliment 2, 2021, pp. 93-106, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2021/vol.2_2/6.dobрила.pdf.

⁸ Juanita GOICOVICI, *Dreptul relațiilor dintre profesioniști și consumatori*, Hamangiu, București, 2022, pp. 12-14.

⁹ CJUE, O.T. c. Vyriausioji..., pg. 2.

orice tranzacție în ultimele 12 luni calendaristice anterior depunerii declarației de interese și a cărei valoare depășește 3.000 €).

De asemenea, judecătorii CJUE au oferit o cheie de lectură cu privire la prevederile art. 9 alin. (1) RGPD, evidențiind că acestea trebuie interpretate în sensul că reprezintă, cu certitudine, un caz de prelucrare a unor date sensibile, publicarea, pe paginile web administrate de autoritățile publice responsabile cu selectarea și verificarea obiectului declarațiilor de interese private, a unor documente care, prin prisma informațiilor pe care le-au „agregat”, ar avea potențialul de a alimenta, în manieră indirectă, eventuale tratamente discriminatorii și de a dezvălui implicit aspecte privind starea maritală ori orientarea sexuală a unei persoane fizice, în optica acelor prevederi din dreptul unional¹⁰.

În cauza C-184/20, la 06 martie 2018, O.T. a introdus în fața instanței de trimitere din Lituania o acțiune în anularea unei decizii prin care reclamantul era sancționat pentru refuzul depunerii în termenul legal a declarației fiscale privitoare la conflictele de interese, argumentând că publicarea pe platformele virtuale a textelor reprezentând respectivele declarații de interese ar afecta dreptul său la respectarea vieții private, cât și dreptul la viață privată al unor terți cărora, menționați fiind în cuprinsul unor astfel de declarații, prin prisma conexiunii lor cu declarantul, le-ar putea fi lezate prerogativele decurgând din dreptul specificat (la viață privată).

¹⁰ În Concluziile Avocatului general publicate în cauza C-184/20, ECLI:EU:C:2021:991, online: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=250882&pageIndex=0&doclang=ro&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2382223>, s-a propus Curții să răspundă întrebărilor preliminare formulate de instanța națională de trimitere în maniera stabilirii opoziției pe care textele art. 5 și 6 RGPD ar instala-o între principiile și meta-regulile trasate în aceste texte și o eventuală reglementare din dreptul național care ar stipula posibilitatea procesării unor secvențe din datele cu caracter personal specificate în declarația de interese.

Comisia competentă a evidențiat că, în contextul în care lui O.T. îi incumba obligația depunerii unei asemenea declarații privind conflictele de interese private (problematika obligativității completării fiind centrală în economia discuției relative la fundamentul legal al procesării acestor date personale), în calitate de persoană care deținea competențe administrative semnificative prin prisma componentei de gestionare de fonduri, în interiorul unei instituții publice care accesase o finanțare alimentată din fonduri structurale ale U.E. și, cumulativ, din bugetul statului lituanian. Comisia de verificare competentă a replicat că, în pofida faptului că, datorită obligativității unei astfel de publicări, afișarea online a unei astfel de declarații (în versiunea integrală a textului) se poate analiza într-o veritabilă ingerință în viața privată a petentului¹¹, precum și, prin prisma relațiilor maritale, în viața privată a soțului/soției ori a partenerilor de viață¹², această obligație a operatorului de date este prevăzută de legislația națională privind concilierea intereselor în accesarea fondurilor publice și combaterea faptelor de corupție. Este vizată, în astfel de cazuri, declarația depusă de respectiva persoană fizică (în calitatea acesteia de director al unei instituții publice care accesează fonduri publice pentru finanțarea proiectelor sale), declarație care ar fi, ulterior, destinată publicării pe paginile web administrate de către autoritățile publice în ale căror competențe intră colectarea respectivelor declarații; problematica se acutizează în cazurile în care operațiunile de colectare¹³ a datelor din respectivele declarații de interese/declarații fiscale nu ar fi necesare (nu s-ar justifica) prin prisma dezideratului prevenirii situațiilor care ar fi subsumate conceptului de „conflict de interese” (în contextul combaterii corupției în administrația publică), întrucât rezultate similare ar putea fi atinse prin

¹¹ Tony KE, K. SUDHIR, *Privacy Rights and Data Security...*, p. 9.

¹² *Ibidem*.

¹³ Catherine JASSERAND, *Legal Nature of Biometric Data...*, p. 298.

măsuri mai puțin intruzive. Din perspectiva conturării unui nivel acceptabil de probitate, imparțialitate și transparență în exercitarea prerogativelor specifice funcției publice deținute, care să nu „bruscheze” așteptările cetățenilor și nivelul de încredere al acestora din urmă în funcționarii mandatați să deruleze operațiuni specifice în cadrul administrației publice, prelucrarea unor declarații de interese, al căror conținut ar putea fi ulterior exploatat în direcția evidențierii unor date sensibile, ar fi necesar să se desfășoare doar între bornele trasate prin prisma prevederilor art. 5 și 6 RGPD.

Instanța de trimitere a apreciat¹⁴ că datele cu caracter personal care sunt inserate într-o declarație din categoria documentelor nominale relative la potențialitatea unor conflicte de interese fac parte integrantă din categoria datelor care pot afecta viața privată a semnatarului declarație și, concomitent, a altor categorii de terți, iar vizibilitatea acestor informații în mediile virtuale, în urma unei publicări integrale, practică în manieră nediferențiată și incluzând accesul la date sensibile¹⁵, din care ar putea reieși detalii privitoare la situația maritală ori la opțiunile personale în materia orientării sexuale, ar facilita angajarea terților în comportamente discriminatorii ori ar avea potențialul de a alimenta „inconveniente semnificative” pentru semnatarii acestor declarații¹⁶ (i) și că, în respectivul context, excepțiile prevăzute în art. 10 din legislația națională aplicabilă ar fi insuficiente pentru a asigura protecția persoanelor împotriva consecințelor nefaste ale deconspirării respectivelor informații¹⁷ (ii). Suplimentar acestor observații, s-a mai reținut că decizia publicării pe paginile web ale instituției publice în cauză, a textelor

¹⁴ CJUE, O.T. c. Vyriausioji..., pg. 42 și pg. 83.

¹⁵ *Idem*, pg. 100-101.

¹⁶ *Idem*, pg. 83.

¹⁷ *Idem*, pg. 85.

integrale ale acestor declarații, urmărind logica măsurilor preventive la adresa unor eventuale circumstanțe care ar putea surveni prin prisma raporturilor familiale ori de rudenie ale declarantului cu terții menționați în cuprinsul acestor declarații și care ar avea potențialul de a exercita presiuni ori o influență nepermisă asupra deciziilor pe care declarantul, în capacitatea sa de funcționar public, le-ar lua, ar prezenta ingerințe nejustificate (ori disproporționate) în viața privată, câtă vreme aceleași obiective în eliminarea (și prevenirea) faptelor de corupție ar putea fi atinse prin măsuri mai temperate ori mai puțin intruzive (cum ar fi cele constând în colectarea și conservarea acestor date personale pe server-ele instituției publice, fără autorizarea publicării simultane pe paginile web vizibile terților, însă cu autorizarea posibilului acces la astfel de informații în scopuri jurnalistice, pentru transparentizarea manierelor de distribuire a fondurilor publice, pe categorii de cheltuieli, categorii de destinatari ș.a.); de altfel, autoritățile din statul de trimitere au invocat, drept temei al procesării datelor, combaterea faptelor de corupție în accesarea și gestionarea finanțării din fonduri publice, context în care ar fi suficientă conservarea acestor informații de către comisia competentă, fără divulgarea lor publică prin postarea pe site-ul comisiei de resort. S-a apreciat că, în asemenea circumstanțe, accesarea ulterioară, de către organismele statale competente, a datelor cu caracter personal care fuseseră inserate în declarațiile respective, la fel ca și prerogativele conferite acestor organisme prin prisma supravegherii constante a unor eventuale „derapaje” în materia gestionării fondurilor, astfel cum ar fi rezultat din art. 22 din reglementarea aplicabilă în dreptul național, ar reprezenta o manieră pertinentă de gestionare a obiectivului prefigurat, al combaterii faptelor de corupție, fără implicarea unor operațiuni de punere la dispoziția publicului larg a respectivelor informații, însă această concluzie era necesar a fi „validată” printr-o interpretare pertinentă a dispozițiilor art. 9 RGPD,

interpretare care făcea obiectul întrebărilor preliminare adresate CJUE. De remarcat faptul că instanța de trimitere utilizează sintagma „neplăceri semnificative” (ori „inconveniente semnificative”) pentru a descrie, aluziv și temperat, maniera în care, prin divulgarea unor astfel de date, ar putea fi afectată viața privată a persoanelor în cauză¹⁸.

II. „Datele fiscale sensibile”: contururile „contondente” ale unei noțiuni juridice

A. Taxonomia datelor personale sensibile

Conform prevederilor art. 9, pg. (1) RGPD, se apreciază de către legiuitorul unional că, prin prisma dezideratului respectării vieții private, anumite seturi de date personale ar fi calificabile ca „sensibile”, ceea ce ar implica pe cale de consecință, sub aspectul procesării acestora, implementarea de către operatorii datelor a unor măsuri de tratament specific decurgând din importanța care ar trebui alocată unor astfel de informații¹⁹: (a) o primă categorie (amplă) include, ca subspecii, datele personale din care rezultă originea rasială sau etnică a persoanei vizate ori din care ar reieși opiniile politice ale acesteia, datele personale care specifică aspecte privind confesiunea religioasă sau convingerile filozofice ale persoanei vizate; (b) cea de a doua categorie este reprezentată de datele personale din care reiese

¹⁸ Bryce GOODMAN, „Discrimination, Data Sanitisation and Auditing in the European Union’s General Data Protection Regulation”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 4 2016, pp. 493-506, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/4/8>.

¹⁹ Taner KURU, Iñigo DE MIGUEL BERIAIN, „Your genetic data is my genetic data: Unveiling another enforcement issue of the GDPR”, *Computer Law & Security Review*, vol. 47 2022, online: <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2022.105752>.

apartenența/afilierea sindicală a persoanei salariate; (c) în plan terțiar, procesarea datelor genetice²⁰ reclamă implementarea unor condiții de securizare a căror amploare să fie considerabil mai accentuată decât a măsurilor aplicabile procesării de date ordinare²¹, incluzând rigori privind pseudonimizarea²² acestor date/utilizarea unor chei de (de)criptare; (d) pe cel de-al patrulea palier, datele biometrice procesate în contexte de securitate care implică riscul identificării indivizilor necesită adoptarea unor protocoale specifice de gestionare a riscurilor potențiale²³; (e) pe cel de-al cincilea nivel, datele personale care adresează elemente ale unor patologii, afecțiuni medicale ori, în general, aspecte ale stării de sănătate vor necesita, din partea operatorilor de date, un tratament special, acompaniat de implementarea unor protocoale eficiente de gestionare a riscurilor din categoria *medical data breaches* ori *health data leaks*²⁴; (f) în fine, datele care adresează aspecte vizând viața sexuală sau orientarea sexuală reprezintă *per se* date sensibile²⁵ și reclamă condiții specifice de prelucrare.

²⁰ Pentru dezvoltări asupra principiilor aplicabile prelucrării datelor genetice, ca date sensibile, a se consulta Kärt PORMEISTER, „The GDPR and Big Data: Leading the Way for Big Genetic Data?”, in Erich SCHWEIGHOFER *et al.* (coord.), *Privacy Technologies and Policy*, Springer, 2017, pp. 3-18; Kärt PORMEISTER, „Genetic data and the research exemption: is the GDPR going too far?”, *International Data Privacy Law*, vol. 7 n. 2 2017, pp. 137-146, online: <https://doi.org/10.1093/idpl/ix006>; Kärt PORMEISTER, „Genetic research and consent: on the crossroads of human and data research”, *Bioethics*, vol. 33 n. 3 2018, pp. 347-356, online: <https://doi.org/10.1111/bioe.12475>.

²¹ Kärt PORMEISTER, „The GDPR and Big Data...”, p. 16.

²² *Idem*, p. 17.

²³ Kärt PORMEISTER, „Genetic research and consent...”, p. 38.

²⁴ Bryce GOODMAN, *Discrimination, Data Sanitisation and Auditing...*, p. 503.

²⁵ *Ibidem*.

Prevederi relevante conține și Legea nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679²⁶. Deși redundant prin raportare la textul-sursă, din RGPD, conținutul art. 3 din Legea nr. 190/2018 reiterează expres validitatea temeiului legal al prelucrării satelor sensibile, constând în consimțământul persoanei vizate, care însă nu reprezintă unicul temei posibil al procesării, operatorul de date putând invoca, drept fundament juridic, existența unor obligații legale care îi incumbă și care determină necesitatea prelucrării acestor categorii de date personale. În Capitolul II al Legii, în art. 3 (având denumirea marginală „Prelucrarea datelor genetice, a datelor biometrice sau a datelor privind sănătatea”), în alin. (1) și (2) al acestui articol, se menționează că angrenarea operatorilor de date în operațiuni care implică procedee decizionale automatizate (uzul algoritmilor pentru selectarea de răspunsuri automatizate, generarea de profiluri comportamentale, exploatarea comercială a trăsăturilor comportamentale) necesită obținerea prealabilă a consimțământului explicit, emis în cunoștință de cauză de către persoana vizată, fără recurgerea de către operator a unor rubrici pre-marcate/pre-completate și fără validarea unor acorduri tacite/implicite ale consumatorilor cu privire la crearea de profiluri comportamentale; excepția de la exigența consimțământului expres ar putea-o reprezenta procesarea de date personale în care operatorul se angajează întrucât acestuia i-ar incumba o obligație specifică rezultând din dispoziții normative cu caracter imperativ care ar fi incidente în dreptul național²⁷, însă,

²⁶ Publicată în M.of.: 651 din 26.07.2018.

²⁷ Pentru posibilitatea contestării legalității actelor administrative care ar stabili în sarcina operatorilor de date anumite obligații de colectare și, respectiv, de conservare a unor categorii de date personale, a se vedea Silviu-Dorin ȘCHIOPU, „O confirmare jurisprudențială privind nelegalitatea unui act administrativ cu caracter normativ care impune obligația înregistrării

inclusiv în asemenea ipoteze, este solicitată operatorilor, prin textul de lege menționat, implementarea de protocoale eficiente și pertinente, de gestionare a riscurilor potențiale din categoria *data breaches*, care ar vulnerabiliza persoanele vizate la momentul procesării datelor, din perspectiva respectării drepturilor fundamentale. Simetric, textele de lege comentate, îndeosebi art. 3 alin. (2) din Legea nr. 190/2018, postulează interdicția procesării ulterioare de către terțe entități, a datelor relative la sănătatea persoanelor, care ar fi fost colectate într-o formă inițială în contexte care vizau prezervarea sănătății publice ori a sănătății la locul de muncă. Semnificativă, în economia textului art. 3, alin. (1) din Legea nr. 190/2018, este însă trimiterea expresă la tipologia operațiunilor de prelucrare vizate, fiind vorba despre procesarea acestor date pentru aplicarea unor decizii automatizate fără intervenția unui operator uman și care pot face obiectul contestării de către persoana vizată (i), respectiv despre profilare întemeiată pe procesarea unor categorii de date sensibile (ii).

Ce semnificație juridică poate fi atașată enumerării acestor două categorii de operațiuni de procesare, în textul legal existent în dreptul național? Apreciem că suntem în prezența unei enumerări non-exhaustive, exemplificative, fiind menționate cele două operațiuni de prelucrare a datelor²⁸ care au potențialul de a afecta în măsura cea mai accentuată dreptul

unor date cu caracter personal: registrul de evidență a rezervărilor clienților”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor cu Caracter Personal*, n. 1 2021, pp. 15-29.

²⁸ Juanita GOICOVICI, „Consimțământul consumatorului la prelucrarea datelor personale în contractele *business to consumer* – condiția consimțământului granular”, *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Drept*, n. 2 2019, pp. 7-24, online: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1634395962-articol-juanita-goicovici.pdf>; Juanita GOICOVICI, „Portabilitatea datelor cu caracter personal, prin prisma dispozițiilor RGDP și ale Directivei 2019/770: este gambitul reginei mutarea de deschidere adecvată?”, *Analele*

la viață privată sau alte drepturi fundamentale, în contextul prelucrării datelor personale sensibile, și anume profilarea persoanei, fondată pe procesarea acestor date și adoptarea sau implementarea unor decizii automatizate fără intervenția unui operator uman, bazată pe procesarea datelor sensibile. În realitate, orice alte operațiuni de prelucrare a datelor sensibile, iar nu doar profilarea și implementarea deciziilor automatizate, algoritmice pot afecta drepturile fundamentale ale persoanei vizate²⁹, făcând necesară configurarea unor garanții suficiente privind respectarea drepturilor fundamentale³⁰, cu stabilirea remediilor juridice aflate la dispoziția persoanei vizate pentru reechilibrarea juridică a situației, aspecte care vor fi analizate în secțiunea următoare.

B. Imperativele stabilirii unor garanții specifice privind prezervarea drepturilor fundamentale, în contextul prelucrării datelor fiscale sensibile

Datele personale a căror natură, în manieră intrinsecă, presupune existența unor riscuri potențiale pentru drepturile ori libertățile

Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice, Tomul LXVII, Supliment 2, 2021, pp. 57-80, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2021/vol.2_2/4.goicovici.pdf.

²⁹ Juanita GOICOVICI, „Granularity and specificity of consent and implications thereof for the data controller in the light of the principle of ‘purpose limitation’”, *InterEULawEast: Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations*, vol. 9 n. 2 2022, pp. 43-69, online: <https://hrcak.srce.hr/293334>.

³⁰ Mirela-Carmen DOBRILĂ, Particularități privind noțiunea de date cu caracter personal necesare pentru încheierea sau executarea unui contract la care persoana vizată este parte”, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice, Tomul LXVII, Supliment, 2021, pp. 211-225, online: <https://doi.org/10.47743/jss-2021-67-3-15>.*

fundamentale vor necesita introducerea, de către operatorul datelor³¹, a unor protocoale interne privind procesarea datelor, care să permită o protecție specifică³², plecând de la dezideratul conservării integrității acestora în fața unor atacuri de tip *malware* ori a altor tipuri de generare a breșelor de siguranță, întrucât minimizarea importanței prelucrării acestora „ar putea genera riscuri considerabile la adresa drepturilor și libertăților fundamentale”³³. Cea de a patra teză a acestui considerent acroșează ideea restricțiilor aplicabile acestei categorii de prelucrări, stipulând prohibiția cu

³¹ Preambul pg. 51 RGPD.

³² Pentru provocările juridice identificate în materia prelucrării datelor medicale, ca reprezentând o categorie de date sensibile a cărei procesare implică respectarea unui regim juridic implicit mai rigid, a se consulta Alan BUTLER, Enid ZHOU, „Disease and Data in Society: How the Pandemic Expanded Data Collection and Surveillance Systems” , *American University Law Review*, vol. 70 n. 5 2021, online: <https://ssrn.com/abstract=3836914>.

³³ De asemenea, în Preambul pg. 51 RGPD se arată *expressis verbis* că prelucrarea imaginilor (a fotografiilor) nu va fi plasată sub incidența normelor RGPD privitoare la prelucrarea datelor biometrice decât în circumstanțele în care operatorul datelor recurge la modalități tehnice prin intermediul cărora, procesând respectivele imagini, operațiunile de procesare s-ar solda că identificarea indivizilor (stabilirea identității acestora) sau, după caz, în funcție de tipologiei mijloacelor uzitate ar implica autentificarea persoanei vizate. A se vedea, pentru unele nuanțări și explicații punctuale, îndeosebi prin prisma (meta)regulilor care ar trebui să guverneze astfel de procesări, Christoph BUSCH, Gerhard DANNEMANN, Hans SCHULTE-NÖLKE, Aneta WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA, Fryderyk ZOLL, „An Introduction to the ELI Model Rules on Online Platforms”, *Journal of European Consumer and Market Law*, vol. 9 n. 2 2020, pp. 61-70, online: <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Journal+of+European+Consumer+and+Market+Law/9.2/EuCML2020013>.

valoare de principiu a prelucrării acestor date sa menținerea acestora, pe cât posibil, în afara sferei materiale a operațiunilor de prelucrare³⁴.

Merită specificat faptul că anumite seturi de derogări de sub imperiul prohibiției relative la procesarea de date sensibile rămân posibile, chestiune care este, de altfel, abordată în considerentul (52) al RGPD, reținându-se că premisele pentru aceste devieri de la principiul interzicerii prelucrării vor include posibila consacrare, prin dispoziții din dreptul național ori unional, a unor excepții de la regula prohibitivă, cu „dublarea” măsurilor ordinare de securizare a datelor prin măsuri excepționale, simetrice scopurilor aparte ale prelucrării datelor sensibile (motivate, adesea, de rațiuni ce țin de interesul general ori statal) și în acord cu importanța acestora în economia conceptului de „viață privată”. Nominalizate în cuprinsul considerentului (52) RGPD sunt, îndeosebi, procesările datelor sensibile în materia raporturilor dintre angajatori și salariați, ca operațiuni specifice raporturilor de muncă ori, după caz, în perimetrul aplicării măsurilor de protecție socială/acordării pensiilor; de asemenea, sunt evocate, în același considerent, circumstanțele care, prin prisma scopurilor de preservare a siguranței naționale, ar implica anumite tipuri de supraveghere video, audio, inclusiv prin tehnologii de identificare la distanță de tipul *remote sensing*³⁵ care s-ar subsuma conceptului de procesare

³⁴ În Preambul pg. (51) RGPD, se postulează inadmisibilitatea prelucrării datelor sensibile, permițând exceptarea de sub cupola acestei prohibiții a situațiilor în care dispoziții speciale din actele normative aplicabile în dreptul național ar autoriza acest tip de prelucrare, fie că este implicată protejarea interesului public general, fie că este vizată exercitarea autorității statale de către operatorul datelor; în respectivele contexte, ținând cont de circumstanțele specifice și de amploarea prelucrării, devine necesară angajarea operatorului în instrumentarea unor protocoale de securizare a procesării, care să țină cont de anvergura intereselor persoanelor vizate (respectarea vieții private a acestora și exercitarea libertăților fundamentale).

³⁵ Aurelija PURAITE, Neringa SILINSKE, „Privacy Protection in the New EU Regulations on the use of unmanned aerial systems”, *Public Security and Public Order*, vol. 24 2020, pp. 173-183.

a datelor biometrice, ca specii de date sensibile; aprecieri similare sunt posibile pentru ipotezele procesării de date sensibile din rațiuni³⁶ ce țin de sănătatea publică, cazuri în care prelucrarea unor categorii de date medicale ori relative la starea de sănătate s-ar constitui *per se* într-o procesare de date sensibile, făcând necesară recurgerea la protocoale de securizare (putând fi implicată pseudonimizarea datelor) adaptate acestor tipuri de risc accentuat pentru drepturile și libertățile fundamentale (este vizată procesarea datelor „pentru prevenirea sau controlul bolilor transmisibile și a altor amenințări grave la adresa sănătății”)³⁷.

Merită reamintit, totodată, că, după cum rezultă din dispozițiile art. 6 din Legea 190/2018 „privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția

³⁶ Isabel HAHN, „Purpose Limitation in the Time of Data Power: Is There a Way Forward?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 7 n. 1 2021, pp. 31-44.

³⁷ Se arată, totodată, în Preambul pg. (51) RGPD, că, pentru o suită de categorii de scopuri ale procesării, pot fi alocate derogări de la prohibiția prelucrării datelor sensibile, asemenea domeniului fiind, de regulă reprezentate de gestionarea serviciilor medicale cu adresabilitate generală ori de gestionarea unor situații de urgență sanitară, respectiv prelucrările de date inerente administrării sistemului asigurărilor de sănătate. Pentru rațiuni evidente, derogări similare devin admisibile în perimetrul exercitării unor drepturi și prerogative în justiție (de exemplu, procesarea datelor personale ale debitorului în cadrul unor proceduri de demarare a executării silite inițiate de către creditor; gestionarea datelor personale ale persoanelor citate ori chemate în judecată ș.a.); pot fi implicate atât proceduri judiciare care necesită prelucrarea datelor sensibile, cât și proceduri extrajudiciare (din categoriile medierii și arbitrajului, inclusiv a celor derulate online, de exemplu, între profesioniști și consumatori), în măsura în care, suplimentar prelucrării datelor ordinare, ar implica și procesarea de date sensibile (cum ar fi, de pildă, în materia prestării serviciilor medicale de către clinici private).

datelor)”³⁸, articol având ca denumire marginală „Prelucrarea datelor cu caracter personal și de categorii speciale de date cu caracter personal, în contextul îndeplinirii unei sarcini care servește unui interes public”, este obligatorie pentru operatorul de date selectarea și implementarea unor măsuri adecvate de securizare a operațiunilor de procesare a datelor, contextul vizat fiind cel în care astfel de procesări sunt evaluate ca indispensabile atingerii unor scopuri sau sarcini servind unui interes public, în accepțiunea art. 6 alin. (1) lit. e) și art. 9 lit. g) RGPD. Important de evidențiat este că fie operatorului, fie persoanelor împuternicite de acesta le incumbă, în termeni imperativi, obligația instituirii unor garanții adecvate, în manieră consecventă, adjuvante măsurilor organizatorice uzuale, având în vedere nivelul accentuat de riscuri asociate procesării datelor sensibile; astfel, pe un prim palier, sunt menționate în textul legal, măsurile care vizează reducerea la minimum a cantității datelor prelucrate ori reducerea categoriilor de date procesate, în acord cu meta-regula purtând această titulatură a minimizării procesării de date personale; din rațiuni concentrice, rămâne vitală, în perimetrul procesării datelor sensibile, angajarea unor măsuri tehnice ori a unora de ordin organizatoric care vă țintească la asigurarea respectării de către operatorul de date a principiului integrității datelor procesate, respectiv a principiului confidențialității datelor procesate. Situată pe palierul imediat următor, măsura nominalizării³⁹ unui responsabil cu protecția datelor⁴⁰ (desemnarea unei persoane în calitate de *data*

³⁸ M.of.: 651 din 07.26.2018.

³⁹ Irina ALEXE, Daniel-Mihail ȘANDRU, „Desemnarea unui responsabil cu protecția datelor unic de către mai multe autorități sau organisme publice”, *Revista de Drept public*, n. 2 2019, pp. 47-56.

⁴⁰ Irina ALEXE, „Rolul responsabilului cu protecția datelor în respectarea drepturilor persoanei vizate”, *Revista Română de Drept al Afacerilor*, n. 3 2019, pp. 23-34.

protection officer) va contribui substanțial la salvagardarea amintitelor principii (al reducerii la minimum a prelucrării, al confidențialității și integrității datelor ș.a.), inclusiv prin prisma independenței de care DPO-ul se bucură în raporturile cu operatorul de date (neputând fi implicat într-un scenariu de subordonare⁴¹ directă ori indirectă față de persoanele din *upper management* și *middle management* în cadrul companiei respective) și a imparțialității de care responsabilul cu protecția datelor este chemat să dea dovadă, în special în raporturile acestuia cu autoritatea națională de supraveghere⁴² din respectivul stat-membru. Terțiare în economia măsurilor organizatorice la care face aluzie textul art. 6 din Legea 190/2018 sunt măsurile constând în stabilirea duratei stocării datelor ori selectarea unor intervale pertinente de stocare⁴³, pornind de la natura respectivelor date (date ordinare *versus* date sensibile, durat de stocare a ultimelor trebuind să fie privită cât mai parcimonios cu putință, pentru a nu se situa în dezacord cu prohibiția generică a procesării acestora, postulată de RGPD). Totodată, centrală în economia discuției rămâne și selectarea pertinentă, cu parcimonie, a scopurilor prelucrării datelor sensibile (din unghiul trasat prin aplicarea principiului „limitării scopurilor”⁴⁴); la fel de importantă ori de „vitală” în acest perimetru rămâne și stabilirea, de către operatorul datelor sensibile, a unor intervale suficient de atent calibrate, pentru revizuirea pertinentei conservării datelor sensibile, astfel încât să se procedeze la radierea ori la ștergerea acestora sau, în funcție de circumstanțe, la anonimizarea acestora⁴⁵,

⁴¹ *Ibidem.*

⁴² *Ibidem.*

⁴³ Isabel HAHN, Purpose Limitation in the Time of Data Power..., p. 32.

⁴⁴ *Idem*, p. 34.

⁴⁵ *Ibidem.*

ceea ce va face imposibilă o viitoare exploatare a satelor sensibile în scopul identificării persoanelor fizice.

III. Meta-regula interzicerii (cu valoare de principiu) a prelucrării datelor sensibile și posibilele excepții

A. Postularea unei prohibiții și „omiliile” acesteia

Panopticul restricțiilor care alcătuiesc arhitectura prohibiției privitoare la exploatarea datelor sensibile se întemeiază, după cum am observat în secțiunile precedente, pe inevitabilele pericole⁴⁶ acroșate unor atitudini intruzive care ar amenința libertățile fundamentale ale indivizilor ale căror date personale au făcut obiectul colectării, stocării ori procesării.

După cum se postulează în textul art. 9, alin. (1) RGPD, este principal plasată sub incidența unei interdicții de procesare datele din categoriile de informații personale „sensibile”, întrucât ar prezenta potențialul de a fi exploatare în manieră discriminatorie ori ar putea, în alte moduri, altera exercițiul unor libertăți fundamentale; sunt înglobate în aceste categorii datele care deconspiră opțiunile politice, sindicale ori religioase ale indivizilor, respectiv orientarea sexuală a acestora; pe un alt palier, sunt vizate de acest tratament prohibitiv (care necesită implementarea unor măsuri de securizare suplimentară, menținerea evidențelor prelucrării, evaluarea *ex ante* a impactului procesării ș.a.), procesările datelor genetice și, similar, cele care exploatează date biometrice (fiind vizate însă numai datele biometrice exploatare în scopuri de identificare/de stabilire a identității persoanelor fizice), respectiv datele care relevă aspecte privind starea sănătății indivizilor în cauză.

⁴⁶ Kärt PORMEISTER, „Informed consent to sensitive personal data processing...”, p. 21.

Astfel cum se conturează din enunțurile considerentului (75) din RGPD, eșecul operatorului datelor sensibile în a asimila măsuri de securizare suplimentară a tratamentului acestor date, nederularea ori derularea necorespunzătoare a unor studii de impact din care să reiasă *ex ante* eventualele riscuri (situat pe diferite paliere și prezentând gradienti diferențiabili, sub aspectul amplitudinii și sub aspectul probabilității producerii), pe care procesarea unor date sensibile le-ar putea genera pentru libertățile fundamentale, ca și derapajele în susținerea evidențelor prelucrării de date sensibile (mai cu seamă prin prisma „planării” *de plano* a prohibiției care vizează prelucrarea neselectivă a acestora) reprezintă fapte culpabile (acțiuni ori omisiuni nepermise) ale operatorului; astfel de acțiuni/omisiuni permit angajarea răspunderii acestuia (sub forma răspunderii civile la solicitarea persoanei prejudiciate sau în varianta răspunderii contravenționale, a răspunderii penale, dacă este cazul), întrucât generează fie prejudicii fizice (corporale, biologice) persoanelor ale căror date sensibile au făcut obiectul procesării necorespunzătoare⁴⁷ (neconforme exigențelor pertinente), fie prejudicii patrimoniale (de natură materiale, conexe săvârșirii faptei reținute) ori prejudicii afective justificând alocarea de daune-interese (prejudicii morale), fiind enumerate exemplificativ categoriile de situații în care astfel de riscuri planează inevitabil asupra persoanei ale cărei date sensibile au făcut obiectul procesării.⁴⁸

Vizate de aceste reguli sunt o suită de categorii de prelucrare a informațiilor personale sensibile, precum cele desprinse din situațiile în care eventuala procesare a datelor sensibile (i) ar avea potențialul de a alimenta decizii ori comportamente discriminatorii (fondate pe diferite criterii); în alte

⁴⁷ Bryce GOODMAN, *Discrimination, Data Sanitisation and Auditing...*, p. 502.

⁴⁸ *Idem*, p. 503.

ipoteze, prelucrarea datelor sensibile poate facilita furtul identității sau comiterea de fraude prin intermediul furtului identității, implicând pentru persoanele vizate o pierdere financiară (ii); compromiterea reputației persoanei vizate poate reprezenta, la rândul său, un tip de prejudiciu autonom generat persoanei vizate (iii); există, de asemenea, ipoteze în care va fi vorba despre compromiterea confidențialității datelor, iar acestea ar face parte din categoria informațiilor care se bucură de protecție legală în perimetrul noțiunii „secretului profesional”. De asemenea, „inversarea neautorizată a pseudonimizării”⁴⁹ (utilizarea ilegală a cheilor de criptare) poate prezenta per se un risc semnificativ în perimetrul procesării unor date sensibile. Remarcăm că, în textul considerentului (75) RGPD se menționează, printre speciile de riscuri atașate procesării datelor sensibile, generarea unor dezavantaje „semnificative” ca amploare (deloc neglijabile), având natura unor dezechilibre substanțiale în raporturile contractuale (un exemplu în acest sens fiind cazul contractelor de asigurare contra riscului de deces/incapacitate de muncă, asigurătorul procesând în etapa precontractuală date sensibile din categoria datelor medicale) ori a unor prejudicii patrimoniale (de factură economică ori financiară), cu precizarea că pot fi generate, pentru persoana vizată de respectiva prelucrare, inclusiv prejudicii de ordin social (efecte discriminatorii al căror impact s-ar resimți în planul relațiilor sociale ori sub aspectul incluziunii sociale). Menționăm, totodată, faptul că se regăsesc în cuprinsul considerentului (75) RGPD referiri la ipotezele în care riscul asocial procesării unor categorii de date sensibile ar consta în însăși diminuarea, „amputarea” drastică a prerogativelor ori pierderea controlului persoanei vizate asupra procesării propriilor date, iar impactul asupra libertăților sale fundamentale ar fi unul semnificativ datorită

⁴⁹ Preambul, pg. 75 RGPD.

naturii sensibile a respectivelor informații; în considerentul (75) RGPD sunt evidențiate inclusiv situațiile în care procesarea unor informații sensibile se derulează în cadrul raporturilor dintre angajatori și salariați, fiind vizate ipotezele în care angajatorul a procesat date sensibile (date medicale, de pildă, ori date biometrice) sau a stocat alte informații sensibile emițând aprecieri asupra randamentului salariatului în exercitarea atribuțiilor care îi incumbă în plan contractual în raporturile cu angajatorul (evaluarea periodică a performanței angajaților). Precizări suplimentare se cuvin a fi făcute asupra faptului că nu doar prelucrarea datelor care relevă starea de sănătate devine problematică (întrucât reprezintă o procesare de informații sensibile, date medicale conexe eventual procesării de date genetice), ci și prelucrarea unor informații privind situația economică a salariatului ori ale consumatorului, interesele personale ale consumatorului (hobby-uri, preferințe manifestate pentru desfășurarea anumitor activități ca modalități de petrecere a timpului liber ș.a.), fiind vizată profilarea comportamentală a consumatorilor prin exploatarea categoriilor de date sensibile; similar, stocarea și exploatarea ulterioară a datelor de geo-locatie, monitorizarea deplasărilor persoanei sunt, aproape invariabil, susceptibile să alimenteze riscuri pentru libertățile fundamentale. Enumerate în cuprinsul considerentului (75) RGPD sunt și situațiile procesării de către operatori a datelor minorilor ori a informațiilor sensibile colectate dinspre alte categorii vulnerabilizate prin prisma vârstei ori a absenței experienței de viață, prin prisma patologiilor ori a infirmităților de care ar fi afectate respectivele persoane. Ultimele pe lista situațiilor care alimentează nivele ridicate de risc privind procesarea de informații personale sunt cazurile în care procesarea (datelor sensibile) este amplă din punct de vedere cantitativ ori volumetric, implicând cantități consistente de date procesate (chiar dacă provenind dinspre un număr limitat de persoane) sau, dimpotrivă, în pofida faptului că de la fiecare persoană vizată sunt colectate

seturi de date restrânse ca volum, operațiunile de colectare înregistrează date selectate dinspre un număr ridicat de utilizatori înrolați, fie în baza consimțământului acestora, fie în temeiul altor fundamente dintre cele enumerate în art. 6, alin. 1 RGPD, lit. b)-f) în respectivul sistem de procesare a datelor.

De asemenea, după cum se specifică în considerentul (76) din RGPD, evaluarea *ex ante* a riscurilor asociate procesării de date sensibile ar urma să implice „compartimentarea” operațiunilor de prelucrare ori înregistrarea acestora pe categorii de risc, pornind de la cele care ar prezenta riscuri minore ori riscuri medii și până la operațiunile care ar fi susceptibile să genereze un risc ridicat pentru libertățile fundamentale ale indivizilor vizați de respectiva procesare ori ar prezenta un risc considerabil de exploatare a datelor cu efecte discriminatorii⁵⁰ la adresa respectivelor persoane, iar o atare probabilitate ar trebui evidențiată în rapoartele de evaluare *ex ante* și în protocoalele interne de gestionare a riscurilor (implementate de operator anterior începerii procedurilor de colectare și stocare a datelor sensibile).

Teoretic, însă, se poate aprecia că principiul transparenței selectării scopurilor prelucrării datelor personale prezintă o relevanță deosebită în astfel de contexte, întrucât ar putea conduce la eliminarea prohibiției procesării datelor sensibile pentru o anumită operațiune, dacă procesarea servește unor scopuri precum cel al eficientizării măsurilor anticorupție ori al informării cetățenilor asupra existenței ori, dimpotrivă, a inexistenței premiselor unui viitor conflict de interese (instalat între interesele financiare ale instituției finanțate din fonduri publice și interesele particulare ale partenerilor de viață ori afini/rude ai(ale) funcționarilor implicați în gestionare respectivelor fonduri). Dacă dezideratul selectat este cel al

⁵⁰ Bryce GOODMAN, *Discrimination, Data Sanitisation and Auditing...*, p. 501.

transparentizării unor astfel de informații, prelucrarea datelor fiscale prezintă relevanță inclusiv în maniera publicării acestora, însă rămâne discutabilă gestionarea amplorii accesului general la astfel de date (care ar putea fi, de pildă, conservate pe serverele instituției ori procesate utilizând chei de criptare, pseudonimizarea acestora favorizând consolidarea unui nivel de securitate adecvat și prevenția unor eventuale *data leaks*)⁵¹.

B. Situațiile exceptate: fundamentele legale ale prelucrării datelor sensibile

Într-o enumerare punctuală a temeiurilor legale⁵² ce autorizează prelucrarea categoriilor sensibile de date personale, textul art. 9, alin. (2) RGDP arată că se revine la posibilitatea procesării acestor specii de date⁵³, în ipotezele în care operatorul de date personale (date fiscale, în cazul discutat,

⁵¹ CJUE., O.T. c. Vyriausioji..., pg. 114.

⁵² Principiul legalității prelucrării datelor personale este consacrat în textul art. 5, alin. 1 RGPD (datele cu caracter personal trebuie prelucrate *in mod legal*), iar prelucrarea *in mod legal* a datelor implică (cel puțin) existența unui temei juridic care să fundamenteze procesarea acestora de către operatorul de date; reamintim că temeiurile juridice care pot fundamenta prelucrarea datelor cu caracter personal sunt stabilite prin art. 6 (datele normale, uzuale) și art. 9 RGPD (datele personale sensibile), încât, pentru a fi în prezența unei prelucrări legale, este necesară existența a cel puțin unuia dintre temeiurile juridice enumerate, pe care să se fundamenteze respectiva prelucrare; pentru dezvoltări, a se consulta Ugo PAGALLO, „The Legal Challenges of Big Data: Putting Secondary Rules First in the Field of EU Data Protection”, în *European Data Protection Law Review*, Vol. 3, Issue 1 (2017), p. 36-46, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2017/1/7>; Maria MAXIM, *Răspunderea civilă contractuală în domeniul protecției datelor cu caracter personal în contextul noului Regulament general (UE) privind protecția datelor 2016/679*, Ed. Universul Juridic, București, 2021, p. 90-102.

⁵³ Thomas TOMBAL, Inge GRAEF, „The regulation of access to personal and non-personal data in the EU: from bits and pieces to a system?”, TILEC Discussion Paper No. 2022-019, 2022, online: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4304148>.

din care ar putea fi deduse date sensibile „indirecte”) își poate fonda demararea și derularea operațiunilor de procesare a datelor pe fundamente juridice⁵⁴ precum existența consimțământului persoanei vizate ori scopul (obiectivul) achitării operatorului de obligațiile pe care anumite dispoziții normative imperativă le-ar plasa în sarcina sa; simetric, poate fi vorba despre procesări de date care ar fi indispensabile exercitării de către persoana vizată ori din inițiativa acesteia, a unor drepturi individuale sau prerogative legale, recunoscute în dreptul pozitiv⁵⁵. Apreciem că existența consimțământului persoanei vizate nu ar putea fi invocată, în aceste ipoteze, drept fundament al prelucrării, întrucât prin completarea și semnarea declarațiilor fiscale privind conflictele de interese, persoana vizată nu se ipostaziază ca emitent al unui veritabil consimțământ la prelucrarea datelor sensibile deduse pe suportul datelor fiscale, ci își furnizează acordul asupra procesării datelor fiscale propriu-zise.

„Tangajul” instalat între prerogativele persoanei vizate și măsurile implementate de operator în conexiune cu procesarea datelor sensibile este, de asemenea, vizat de prevederile art. 9, alin. (3) RGDP, în care se reține că procesarea datelor personale poate intra sub cupola unor restricții ori a unor limite generate de existența eventualelor obligații de confidențialitate care incumbă operatorului ori de conservare a secretului profesional, independent

⁵⁴ Conform art. 9, alin. (2), lit. (a) și (b) RGDP este vorba despre situații în care operatorul datelor a obținut în prealabil acordul persoanei vizate cu privire la prelucrarea acestor date cu caracter personal pentru multiple scopuri specifice care ar fi putut fi imprimate prelucrării.

⁵⁵ Sandra WACHTER, Brent MITTELSTADT, „A Right to Reasonable Inferences: Re-Thinking Data Protection Law in the Age of Big Data and AI”, *Columbia Business Law Review*, n. 2 2019, online: <https://ssrn.com/abstract=3248829>.

de sursa acestor obligații (având origini în prevederile din dreptul unional ori, dimpotrivă, din dreptul național)⁵⁶.

Echilibrarea „raportului de forțe” dintre interesul general al asigurării transparenței exercitării funcțiilor administrației publice și interesul particular (dreptul la viață privată al persoanelor exercitând funcții publice) poate fi influențat considerabil sau poate prezenta o anumită fragilitate decurgând din natura sensibilă a informațiilor procesate ori de interconexiunile dintre aceste informații și diferite aspecte din viața privată a individului în cauză, nefiind întotdeauna facilă, pentru operatorul datelor, contrabalansarea necesității procesării cu exigențele provenind din dreptul la informare al cetățenilor, care, prin prisma rolului public asumat de persoana ale cărei date sunt procesate, ar putea manifesta interes în accesarea ulterioară a unor astfel de informații⁵⁷.

⁵⁶ Menționăm că *prelucrarea datelor sensibile în scopuri conexe protejării sănătății* este gestionată prin prisma coordonatelor trasate în Preambul pg. (53) RGPD, în care se evidențiază că aceste categorii speciale de date cu caracter personal care necesită un nivel accentuat de protecție ar trebui procesate în urma evaluării necesității procesării prin prisma atingerii unor obiective care prezintă interes în domeniul prezervării sănătății publice ori în perimetrul prestării serviciilor de asistență medicală (inclusiv în cazurile care implică servicii transfrontaliere.

⁵⁷ CJUE, [MC] Google Spain SL, Google Inc. c. Agencia de Protección de Datos (AEPD), Mario Costeja González, C-131/12 din 13.05.2014, pg. 81, rap.digit., ECLI:EU:C:2014:317, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:62012CA0131>.

IV. Implicații conceptuale și practice ale principiului proporționalității prelucrării

A. O cheie de lectură temperată: clarificări privind sfera materială a procesării „datelor sensibile”

Raportarea la principiul minimizării cantității datelor personale colectate și procesate rămâne în centrul considerentelor decizorii ale hotărârii CJUE pronunțate în cauza C-184/20, Curtea statuând în sensul în care, pentru ca procesarea respectivelor date să rămână în perimetrul legalității, este imperios necesar ca aceasta să răspundă unor exigențe defalcate pe două paliere, primul palier fiind reprezentat de principiile și meta-regulile ținând de selectarea unui fundament juridic adecvat pentru legitimarea procesării în accepțiunea imprimată acesteia în textul art. 6, alin. 1 RGPD și, pe celălalt versant al analizei, operatorul datelor să se conformeze exigențelor decurgând din principiile reiterate în cuprinsul RGPD adresând problematicile calității datelor colectate (minimizarea volumetrică a acestora, prin corelare cu „calitatea” informațiilor relevante în lumina scopului fixat pentru justificarea prelucrării datelor), respectiv cu setul de cerințe enunțate în art. 5 din RGPD, care constituie *per se* o expresie a principiului proporționalității prelucrării datelor cu caracter personal⁵⁸. Or, din această perspectivă, se poate argumenta că, pentru a îndeplini condițiile prevăzute de dispozițiile art. 5 din RGPD, este necesar ca publicarea (fie aceasta și secvențială ori segmentară) a secvențelor din declarațiile fiscale să rămână cantonată în perimetrul măsurilor necesare atingerii obiectivelor ce țin de transparentizarea gestionării bugetului public, fără a transgresa limitele astfel trasate, pentru a nu „colmata”, parțial sau integral, prerogativele ce țin de respectarea vieții

⁵⁸ Concluziile Avocatului General în cauza C-184/20, pg. 53, teza finală și pg. 54, prima teză.

private, date fiind limitele impuse de principiul proporționalității și de principiul minimizării datelor colectate. Suplimentar, poate fi evidențiat faptul că, după cum se relevă în Preambul pg. (39) RGPD, exigența evaluării necesității măsurii publicării datelor personale (accesibile ulterior publicului general) pare a fi neîndeplinită în ipostazele în care anumite secvențe din cadrul obiectivelor de interes general nu ar fi fost compromise nici dacă s-ar fi recurs la măsuri de transparentizare mai puțin intruzive, care să nu presupună publicarea online, în versiune integrală, a respectivelor declarații; se va aprecia, astfel, în ce măsură circumstanțele cazului ar fi facilitat gestionarea obiectivelor de interes general, la fel de eficientă ori într-o manieră similară, însă mai puțin incisivă, prin alte mijloace care să afecteze într-o manieră temperată libertățile individuale⁵⁹ și, desigur, care să nu ar fi angajat efecte la fel de ample asupra vieții private⁶⁰ a persoanelor în cauză.

Definirea cu claritate, într-o manieră neevazivă a scopurilor operațiunii de prelucrare (în astfel de cazuri, a scopurilor plasării online a informațiilor din declarațiile fiscale de interese) ar trebui să rămână aspectul în jurul căruia vor pivota operațiunile de prelucrare, dat fiind faptul că cerința proporționalității prelucrării datelor personale exprimă un nex indispensabil între obiectivele urmărite și mijloacele angajate pentru realizarea acestor obiective. Fundamental, astfel de operațiuni de prelucrare ar urma să permită nu doar instituțiilor administrative și judiciare competente, ci și cetățenilor să exercite un control efectiv asupra utilizării de către factorii de decizie a fondurilor bugetare, însă nu cu „prețul” compromiterii unui minim echilibru între protejarea intereselor publice și, pe celălalt versant, protejarea vieții private a persoanelor vizate. De aici și relevanța interogațiilor referitoare la

⁵⁹ Ugo PAGALLO, *The Legal Challenges of Big Data...*, p. 43.

⁶⁰ *Ibidem*.

Însăși necesitatea publicării în mediile virtuale a unor date nominale referitoare la conținutul declarației de interese, ca mijloc de natură să realizeze finalitățile declarate în legislația națională cu privire la dezideratul combaterii faptelor de corupție în gestionarea fondurilor publice, având în vedere că eficacitatea controlului social deschis publicului larg, determinat de această publicitate generalizată, este, într-o formulare edulcorată, cel puțin contestabilă.

B. „Temelii surpate”: este necesară (teleologic justificată) publicarea *online* a declarațiilor de avere/privind conflictele de interese?

Însăși necesitatea publicării/plasării la dispoziția publicului general (ca operațiune de procesare a informațiilor personale din declarațiile fiscale) a acestor categorii de date⁶¹ s-a aflat sub semnul întrebării; se poate, astfel, argumenta că obiectivele informării publicului și al transparentizării manierelor de cheltuire a sumelor din bugetul public ar putea fi atinse inclusiv prin operațiuni de procesare mai puțin intruzive, comparativ cu efectele „exorbitante” pe care publicarea *online* a textului integral al respectivelor declarații fiscale (conținând inclusiv date privitoare la identitatea partenerului de viață ori date din care ar fi reieșit starea maritală a semnatarului)⁶², în aplicarea unor prevederi normative din dreptul intern eventual incidente în astfel de situații, adresând problematica

⁶¹ CJUE, [MC] Volker și Markus Schecke GbR (C-92/09) și Hartmut Eifert (C-93/09) c. Land Hessen, C-92/09 și C-93/09 din 09.11.2010, pg. 68 și 79, rap.digit., ECLI:EU:C:2010:662, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62009CJ0092&qid=1685196100393>.

⁶² Relevante, totodată, sunt dispozițiile art. 16, pg. (4) din Directiva (UE) 2016/680.

transparentizării manierei de gestionare a resurselor bugetare publice.⁶³ De altfel, după cum s-a explicat în Concluziile Avocatului General al Curții în cauza C-184/20, pg. 37, astfel de date este necesar să se limiteze ori să fie circumscrise la măsuri care, în mod veritabil, s-ar dovedi indispensabile creionării dezideratelor propuse de operator în planul promovării unor interese publice, iar dacă respectivele finalități ar putea fi atinse într-o manieră mai puțin intruzivă asupra vieții private a persoanelor vizate ori, sub aspect teleologic, ar fi putut fi selectate măsuri de transparentizare mai puțin „contondente” prin raportare la libertățile fundamentale, operatorul va fi necesar să își reconsidere pertinenta alegerii⁶⁴; or, excedă în mod ostensibil aceste finalități (epurarea cazurilor de corupție în sistemul funcțiilor statale administrative) o prelucrare a datelor (din declarațiile fiscale privind conflictele de interese) în sensul „deconspirării” către publicul general, nediferențiat, a paragrafelor din respectiva declarație care implică aspecte ale vieții private (dincolo de faptul că, în mod evident, pot exista rațiuni în a menține astfel de practici de expunere *online* a acestor informații, pe suportul argumentului – contestabil – că, în această manieră, ar fi facilitată verificarea ulterioară a deturnării fondurilor publice prin persoane interpușe ori prin transferuri patrimoniale către persoane apropiate titularului) ar apărea drept excesivă prin raportare la dezideratul inițial, date fiind ingerințele potențiale în viața privată a indivizilor vizați. În plus, potrivit art. 6, alin. (1), lit. (c) și (e) din RGPD, prelucrarea datelor cu caracter personal este legală dacă implementarea acesteia s-ar justifica prin prisma unor obligații pe care prevederile legislative le-ar plasa în sarcina operatorului sau, respectiv, măsura a cărei pertinență ar fi disputată s-ar fonda pe argumente extrase din

⁶³ A se vedea Concluziile Avocatului General al CJUE publicate în cauza C-184/20, [*supra*], îndeosebi pg. 26.

⁶⁴ *Ibidem*.

necesitatea satisfacerii unor standarde operaționale ținând de acoperirea unor sarcini pe care autoritățile publice le-ar fi plasat asupra operatorului datelor ori chiar asupra persoanei împuternicite de acesta să deruleze anumite secvențe ale procesării; or, deși într-o argumentație (relativ) redundantă s-ar putea susține că eliminarea și prevenirea faptelor de corupție ar fi facilitată de accesul jurnaliștilor și al publicului, în general, la informații privitoare la „nucleul” persoanelor apropiate⁶⁵ titularului funcției publice, o astfel de ingerință⁶⁶ riscă să fie calificată drept exorbitantă ori disproporționată prin raportare la principiul minimizării prelucrării ori la comandamentele decurgând din rigorile aplicabile procesării datelor sensibile, astfel încât să nu pericliteze componente ale vieții private⁶⁷.

⁶⁵ Astfel cum plastic se remarcă în Concluziile Avocatului General al CJUE publicate în cauza C-184/20, pg. 51, este contestabil caracterul proporționat al unor măsuri legislative din dreptul național care ar impune candidaților la accesarea unei funcții din administrația centrală sau locală, să nominalizeze în textul unor declarații a persoanelor din anturajul său care ar putea fi sursa unui conflict de interese, riscând să selecteze fragmentar sau subiectiv astfel de nume, desemnând rudele/afinii a căror omitere din cuprinsul declarației ar putea fi taxată ulterior drept culpabilă.

⁶⁶ De altfel, în Concluziile Avocatului General al CJUE publicate în cauza C-184/20, pg. 91, teza finală, s-a evidențiat că, în pofida faptului că, prioritar, declarația publicată vizează transparentizarea gestionării bugetului public, exploatarea indirectă a acestor seturi de informații ar putea periclită prezervarea confidențialității asupra unor aspecte din viața privată a funcționarului public, astfel de date dezvăluind indirect orientarea sexuală a acestuia, statutul marital ș.a. În alți termeni, respectivul prejudiciu („colateral”) constând în afectarea dreptului la viață privată ar fi privit ca inacceptabil și, prin urmare, ar fi justificată solicitarea de reparare formulată de persoanele vizate.

⁶⁷ *Idem*, pg. 39, teza finală.

V. Concluzii

Situat la confluența dintre respectarea exigențelor principiului transparenței guvernării, care permite *inter alia* o consolidare a componentelor de eficientizare a responsabilizării funcționarilor din administrația publică și, pe de altă parte, incidența cerințelor minimizării prelucrării datelor personale, subiectul postării *online* a unor secvențe din declarațiile fiscale privind conflictele de interese și, respectiv, al accesibilității datelor sensibile indirecte rămâne unul actual. Ipoteza punerii la dispoziție *online* (având ca adresabilitate publicul general, nediferențiat) a informațiilor care deconspiră identitatea partenerului de viață al persoanei semnatare ori identitatea persoanei cu care acesta este angajat într-o legătură maritală, ar fi plasată sub cupola prohibiției aplicabile procesării de informații sensibile, în măsura în care s-ar admite consacarea doctrinară și jurisprudențială a categoriei „datelor personale sensibile indirecte”, deduse pe suportul datelor personale ordinare. În pofida faptului că o atare categorie de date personale nu este abordată expres în jurisprudența CJUE⁶⁸ (iar decizia pronunțată de Curte în cauza C-184-20, luată ca reper în această analiză, nu conține referiri exprese la noțiunea de „date sensibile indirecte”), protecția juridică alocată acestor specii de date personale rămâne problematică, inclusiv în ipotezele justificării procesării pe paliere reprezentate de interese publice postulate prin dispoziții ale dreptului unional sau decurgând din prevederi ale dreptului

⁶⁸ A se vedea, în același sens, privind dezindexarea datelor sensibile, CJUE, [MC], G.C. și alții c. Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL), C-136/17 din 24.09.2019, pg. 44, rap.digit., ECLI:EU:C:2019:773, online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62017CJ0136&qid=1685197307914>. În pg. 62 al deciziei, este reiterată ideea inadecvării, în asemenea cazuri, a fondării operațiunilor de prelucrare pe eventualul consimțământ al persoanelor vizate.

intern și urmărind, la momentul inițierii prelucrării datelor, implementarea de măsuri suplimentare vizând securizarea procesării datelor, astfel încât să pondereze riscurile rezultate asupra libertăților fundamentale; „flancarea” măsurilor ordinare de securizare (incluzând eventuala pseudonimizare a datelor) de măsuri calibrate prin raportare la riscurile procesării unor informații sensibile rămâne prioritară pentru operatorii de date care s-ar angaja în operațiuni de procesare implicând declarații fiscale. Completarea declarațiilor privind conflictele de interese presupune, pentru persoana vizată, să menționeze persoanele apropiate (soțul/soția, concubinul/a, persoane care prezintă grade apropiate de rudenie cu acesta ori chiar afini) care ar putea deveni sursa unui „conflict de interese” în cadrul exercitării funcției publice, însă afișarea ulterioară a acestor informații în mediile *online* (ca modalitate de prelucrare a acestor date personale) ar avea reverberații directe și indirecte asupra vieții private a declarantului. Astfel cum se întreba Avocatul General al CJUE în Concluziile sale redactate în cauza C-184/20, rămâne contestabilă măsura în care o asemenea publicare *online* (de către autoritățile publice competente) a unor date personale sensibile „indirecte” ar fi *per se* pertinentă prin raportare la dezideratul accentuării gradului de încredere al cetățenilor, respectiv pentru transparentizarea gestionării fondurilor publice. O asemenea abordare ridică problema stabilirii scopurilor prelucrării și, mai ales, a identificării taxonomiei pertinente a operațiunilor de prelucrare (implicând accesarea *online* a acestor informații de către orice persoană interesată), cu afectarea cât mai redusă a dreptului la viață privată.

Divulgarea unor date sensibile inserate în textul declarațiilor fiscale nu poate fi, *per se*, scutită de sub incidența dispozițiilor RGPD privitoare la restricționarea procesării datelor personale sensibile. Etichetate drept „informații sensibile”, astfel de date personale din cadrul declarațiilor publice privind conflictele de interese, care pot dezvălui, într-o manieră implicită,

detalii privind orientarea sexuală a semnatarului, se apropie (până la suprapunere) de regimul juridic restrictiv aplicabil prelucrării veritabilelor date personale sensibile, pentru că, în final, informațiile obținute indirect pe suportul datelor personale „neutre” din aceste declarații reprezintă *per se* date sensibile; conform precizărilor enunțate în jurisprudența CJUE, protecția specială datorată datelor sensibile se extinde inclusiv asupra informațiilor sensibile (deconspirând opțiunile sexuale, statutul marital, opțiunile religioase ori preferințele politice, adeziunea la platforme sindicale ș.a.) deduse din agregarea unor date „brute” (cum sunt cele din cuprinsul declarațiilor fiscale)⁶⁹. Conchidem, așadar, că prin prisma exigențelor ținând de neafectarea vieții private⁷⁰, strict tehnic, rămâne subsumată categoriei procesării de date sensibile, fiind cantonată în perimetrul regulilor decurgând din principiul minimizării procesării, operațiunea de publicare *online* a declarațiilor de interese, în sensul dispozițiilor privitoare la restricționarea prelucrării datelor sensibile; procesarea acestora este necesar a fi plasată sub exigențele selectării (de către operatorul de date) a mijloacelor celor mai puțin invazive pentru viața privată a persoanelor vizate, context în care publicarea *online* a „datelor personale sensibile indirecte”, având ca adresabilitate publicul general, este dificil de conciliat cu cerințele principiului minimizării cantitative și calitative a prelucrării datelor personale sensibile.

⁶⁹ CJUE., O.T. c. Vyriausioji..., pg. 123.

⁷⁰ CJUE, O.T. c. Vyriausioji..., pg. 127.

VI. BIBLIOGRAFIE:

ALEXE, I., „Rolul responsabilului cu protecția datelor în respectarea drepturilor persoanei vizate”, *Revista Română de Drept al Afacerilor*, n. 3 2019, pp. 23-34;

ALEXE, I., ȘANDRU, D.-M., „Desemnarea unui responsabil cu protecția datelor unic de către mai multe autorități sau organisme publice”, *Revista de Drept public*, n. 2 2019, pp. 47-56;

BUSCH, C., DANNEMANN, G., SCHULTE-NÖLKE, H., WIEWIÓROWSKA-DOMAGALSKA, A., ZOLL, F., „An Introduction to the ELI Model Rules on Online Platforms”, *Journal of European Consumer and Market Law*, vol. 9 n. 2 2020, pp. 61-70, online: <https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Journal+of+European+Consumer+and+Market+Law/9.2/EuCML2020013>;

BUTLER, A., ZHOU, E., „Disease and Data in Society: How The Pandemic Expanded Data Collection and Surveillance Systems” , *American University Law Review*, vol. 70 n. 5 2021, online: <https://ssrn.com/abstract=3836914>;

DOBRIȚĂ, M.-C., „Aspecte teoretice și jurisprudențiale privind respectarea GDPR la încheierea și executarea unui contract”, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice*, Tomul LXVII, Supliment 2, 2021, pp. 93-106, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2021/vol.2_2/6.dobrila.pdf;

DOBRIȚĂ, M.-C., Particularități privind noțiunea de date cu caracter personal necesare pentru încheierea sau executarea unui contract la care persoana vizată este parte”, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice*, Tomul LXVII,

- Supliment 1, 2021, pp. 211-225, online: <https://doi.org/10.47743/jss-2021-67-3-15>;
- GOICOVICI, J., *Dreptul relațiilor dintre profesioniști și consumatori*, Hamangiu, București, 2022;
- GOICOVICI, J., „Clauzele privind drepturile consumatorilor în contractele de servicii *cloud computing*”, *Revista Română de Drept Privat* n. 2 2019, pp. 399-415;
- GOICOVICI, J., „Consimțământul consumatorului la prelucrarea datelor personale în contractele *business to consumer* – condiția consimțământului granular”, *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Drept*, n. 2 2019, pp. 7-24, online: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1634395962-articol-juanita-goicovici.pdf>;
- GOICOVICI, J., „Portabilitatea datelor cu caracter personal, prin prisma dispozițiilor RGDP și ale Directivei 2019/770: este gambitul reginei mutarea de deschidere adecvată?”, *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Seria Științe Juridice*, Tomul LXVII, Supliment 2, 2021, pp. 57-80, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2021/vol.2_2/4.goicovici.pdf;
- GOICOVICI, J., „Granularity and specificity of consent and implications thereof for the data controller in the light of the principle of ‘purpose limitation’”, *InterEULawEast: Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations*, vol. 9 n. 2 2022, pp. 43-69, online: <https://hrcak.srce.hr/293334>;
- GOODMAN, B., „Discrimination, Data Sanitisation and Auditing in the European Union’s General Data Protection Regulation”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 4 2016, pp. 493-506, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/4/8>;

- HAHN, I., „Purpose Limitation in the Time of Data Power: Is There a Way Forward?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 7 n. 1 2021, pp. 31-44;
- JASSERAND, C., „Legal Nature of Biometric Data: From ‘Generic’ Personal Data to Sensitive Data: Which Changes Does the New Data Protection Framework Introduce?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 3 2016, pp. 297 – 311, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/3/6>;
- KE, T., SUDHIR, K., „Privacy Rights and Data Security: GDPR and Personal Data Driven Markets” (July 5, 2020), online: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3643979>;
- KURU, T., DE MIGUEL BERIAIN, I., „Your genetic data is my genetic data: Unveiling another enforcement issue of the GDPR”, *Computer Law & Security Review*, vol. 47 2022, online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0267364922000954> și <https://doi.org/10.1016/j.clsr.2022.105752>;
- MAXIM, M., *Răspunderea civilă contractuală în domeniul protecției datelor cu caracter personal în contextul noului Regulament general (UE) privind protecția datelor 2016/679*, Universul Juridic, București, 2021;
- PAGALLO, U., „The Legal Challenges of Big Data: Putting Secondary Rules First in the Field of EU Data Protection”, *European Data Protection Law Review*, vol. 3 n. 1 2017, pp. 36-46, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2017/1/7>;
- PĂUN, C., „Gestiunea informațiilor fiscale de către autoritățile fiscale în contextul Regulamentului GDPR”, *Cluj Tax Forum*, n. 2 2019, pp. 85-93;

- PĂUN, C., „Gestiunea informațiilor fiscale de către autoritățile fiscale în contextul Regulamentului GDPR”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor cu Caracter Personal*, n. 1 2020, pp. 126-137;
- PORMEISTER, K., „Informed consent to sensitive personal data processing for the performance of digital consumer contracts”, *Journal of European Consumer and Market Law*, vol. 6 n. 1 2017, pp. 17-23;
- PORMEISTER, K., „The GDPR and Big Data: Leading the Way for Big Genetic Data?”, in Erich SCHWEIGHOFER et al. (coord.), *Privacy Technologies and Policy*, Springer, 2017, pp. 3-18;
- PORMEISTER, K., „Genetic data and the research exemption: is the GDPR going too far?”, *International Data Privacy Law*, vol. 7 n. 2 2017, pp. 137-146, online: <https://doi.org/10.1093/idpl/ix006>;
- PORMEISTER, K., „Genetic research and consent: on the crossroads of human and data research”, *Bioethics*, vol. 33 n. 3 2018, pp. 347-356, online: <https://doi.org/10.1111/bioe.12475>;
- PORMEISTER, K., DROŹDŹOWSKI, Ł., „Protecting the Genetic Data of Unborn Children: A Critical Analysis”, *European Data Protection Law Review*, vol. 4 n. 1 2018, pp. 53-64, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2018/1/8>;
- PURAITÉ, A., SILINSKE, N., „Privacy Protection in the New EU Regulations on the use of unmanned aerial systems”, *Public Security and Public Order*, vol. 24 2020, pp. 173-183.
- QUELLE, C., „G.C. and Others vs. CNIL on the Responsibility of Search Engine Operators for Referring to Sensitive Data: The End of ‘Right to be Forgotten’ Balancing?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 5 n. 3 2019, pp. 438-447, online: <https://doi.org/10.21552/edpl/2019/3/21>;

- ȘCHIOPU, S.-D., „O confirmare jurisprudențială privind nelegalitatea unui act administrativ cu caracter normativ care impune obligația înregistrării unor date cu caracter personal: registrul de evidență a rezervărilor clienților”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor Cu Caracter Personal*, N. 1 2021, Pp. 15-29;
- Șchiopu, S.-D., „Aspecte ale prelucrării datelor cu caracter personal care dezvăluie confesiunea religioasă”, *Revista Română pentru Protecția și Securitatea Datelor cu Caracter Personal*, n. 1 2020, pp. 71-77;
- TOMBAL, T., GRAEF, I., „The regulation of access to personal and non-personal data in the EU: from bits and pieces to a system?”, TILEC Discussion Paper No. 2022-019, 2022, online: <https://ssrn.com/abstract=4304148> și <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4304148>;
- ȚIȚ, N.-H., „Considerații cu privire la comunicarea prin e-mail a actelor de procedură în procesul civil”, *Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, seria Științe Juridice*, Tomul LXVI, Supliment 2020, pp. 197-212, online: http://pub.law.uaic.ro/files/articole/2020/2020_i_bis/13_tit_act_e_de_procedura.pdf;
- VAN DER SLOOT, B., „Is Tax Data Sensitive Data?”, *European Data Protection Law Review*, vol. 2 n. 2 2016, pp. 262-265, online: <https://doi.org/10.21552/EDPL/2016/2/22>;
- WACHTER, S., MITTELSTADT, B., „A Right to Reasonable Inferences: Rethinking Data Protection Law in the Age of Big Data and AI”, *Columbia Business Law Review*, n. 2 2019, online: <https://ssrn.com/abstract=3248829>.